СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 38. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 16-го лютого 1939. No. 38. Jersey City, N. J., Thursday, February 16, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОВАЖНИЙ РОЗКОЛ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПАРТІЇ

ВАШИНГТОН. — Конгресмени з Демократичної Партії мали свій „кокус", на якім хотіли вирівнати ті ріжниці, що існують між ними й урядом, та привернути в Демократичній Партії повний спокій. Але розійшлись вони з того „кокусу" ще більше розділені й огірчені, ніж були перед тим. Були нарікання на президента, що не співпрацює з демократичними конгресменами й не повідомляє їх про те, куди прямує уряд. Конгресмен Кокс сказав, що президент тільки „вимагає від конгресменів співпраці" та хоче, щоб вони на осліп виконували його волю. Тимчасом „співпраця" значить, що обі сторони мають сходитись, нараджуватись що робити й себе взаїмно інформувати про розвій подій, говорив Кокс. Конгресмени заявляли, що коли далі так піде, то в 1940 році Демократична Партія програє.

А. Ф. П. ЗА ПОМІРКОВАНОЮ ПОЛІТИКОЮ.

МАЯМІ. — На засіданні головної ради Американської Федерації Праці висказано побоювання з браком довіря до урядової економічної політики, в якій уряд щедро витрачує державний гріш. Рада висказалася за те, щоб уряд шукав здорових основ до засоблення широких мас в гроші скріпляючи в той спосіб їх покупну силу. А це можна осягнути не здавлюванням приватного бизнесу, тільки заохочуванням його до продукції і розросту. Рада заявилась також за те, щоб усталити точні закони, що регулюють промисл і працю, а не наломлювати ті закони так, як це урядови вигідно. Брак ясних законів витворює страх у бизнесі і з черги здавлює розгін та оживлення, говорили учасники засідання.

500 НОВИХ БОЙОВИХ ЛІТАКІВ КУПУЄ ФРАНЦІЯ.

ВАШИНГТОН. — Французька летунська місія, що перебуває тепер в Америці, закупила в американських фабриках нових пятьсот бойових літаків, найновішого типу. Про закуп повідомила прилюдно французька амбасада в Вашингтоні.

МІСІЇ ДО ПОЛУДНЕВО-АМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇВ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд заявив, що висилає до полудневo-американських країв своїх військових, летунських і морських відпоручників, які разом з місцевими американськими амбасадами будуть протидіяти прониканню Німеччини й Італії в тих краях. Також уряд висилає до портів полудневої Америки свої три найкращі воєнні кораблі, в ціли скріплення приязних відносин до Злучених Держав.

АРҐЕНТИНА ЗМЕНШИЛА АМЕРИКАНСЬКИЙ ІМПОРТ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Арґентинський уряд офіційно повідомив, що він зменшує імпорт зо Злучених Держав Америки на 40%. Як причину зменшення уряд подав це, що торговельний балянс між Америкою і Арґентиною був відемний для Арґентини, бо Америка менше купувала, ніж продавала. Тому треба було зрівноважити буджет обмеженням американського імпорту.

СПРАВА ГАЙНСА МУСИТЬ ВИРІШИТИСЬ В СУДІ.

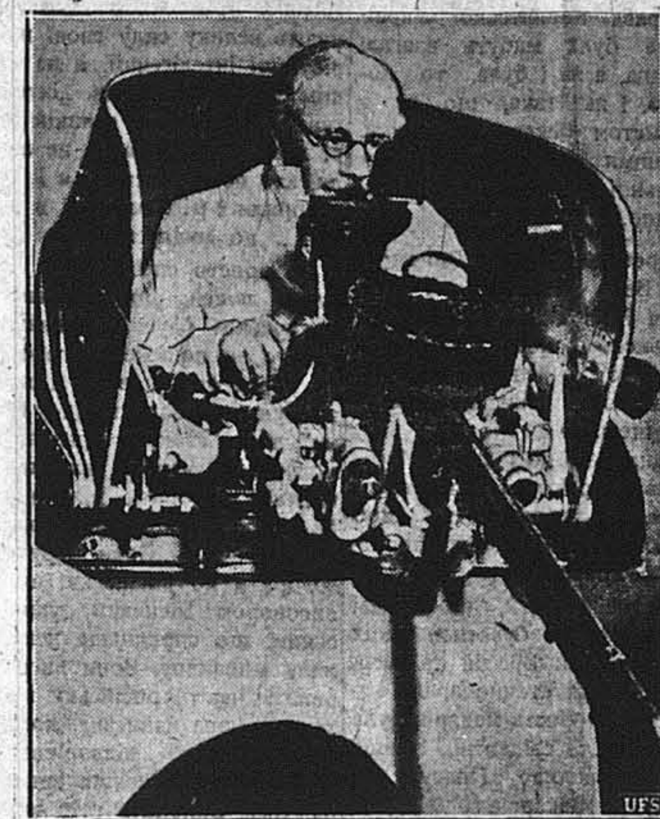
НЮ ЙОРК. — Адвокат судженого тепер політичного лідера Гайнса, за звязки з ракетірами, чотири рази вносив прохання до суду, щоб ту справу викинути зо суду, бо замаго є доказів. Але суддя відкинув прохання і розправа буде продовжатися до кінця.

ПРИДУМАЛИ НОВУ МЕТОДУ ВИДОБУВАННЯ МІНЕРАЛІВ.

НЮ ЙОРК. — На зїзді металюрґічних інжинірів і промисловців Е. Дюпонт виголосив доклад, в якому сказав, що винахідникам вдалось знайти нову методу видобування заліза з залізної руди, а також антрациту. На основі тої методи на 400 разів подешевіє спосіб видобування згаданих мінералів, та продовжиться з 35 літ до сотки літ життя теперішних американських копалень. Крім того на основі тої методи будуть щерaз видобувати вугіль з тих куп відпадків, що накопичились в копальнених околицях.

ЗБАНКРОТУВАВ БАНК.

ДЖЕРЗІ СИТІ. — Тут збанкротував великий банк, званий „Тайтел Ґаранті енд Трост Компані", з 38 міліонами долярів майна. Вкладки депозиторів, до висоти пять тисяч долярів, були забезпечені в федеральній системі і уряд почав вже їх виплачувати депозиторам. Тільки 400 депозиторів, що мали повище пяти тисяч, будуть мати трудноші в відзисканні своїх вкладок.

ПОПРАВЛЯЮТЬ ВІЙНУ.

Англійський повітряний міністер, сер Кінґслі, підчас своїх відвідин у фабриці літаків у Толворті, в Англії, оглядав цю автоматичну панцирну захорону для стрільців на бомбових літаках. Самий міністер дав почин до цього винаходу, коли підчас одної зо своїх попередних відвідин заявив інжинірам, що стріляючий з машинового кріса летун повинен мати захорону, якщо він має добре стріляти.

НЕ ХОЧЕ ЖИДІВСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ.

Посол Г. Е. Брунелл, промовляючи дня 25-го січня ц. р., в домініяльним парляменті заявив, що він рішучо противиться так масовій як і не масовій жидівській іміґрації до Канади. Брунелл казав: „Я не маю упередження до жидівської раси, однак як що жиди, справедливо чи не справедливо, викликали у інших краях великі труднощі, то ми повинні бути осторожні. Жиди майже все жиють по містах, а це значить, що вони будуть на допомозі або заберуть працю від других робітників, а я не хотів би бачити, щоб якийнебудь іміґрант, жид чи не жид, відбирав роботу від канадійця".

ПАМЯТНИК ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО.

На ринку в Потиличах, равського повіту, напроти нової церкви вибудовано памятник-монумент князя св. Володимира Великого, долота артиста-різьбара Андрія Коверта. Памятник має коло 4 метри висоти. В той спосіб утривалено торжество 950-ліття хрещення Руси-України.

КАНАДІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ШУКАЄ ЗА ШПІОНСЬКОЮ ШАЙКОЮ.

Преса пише, що з фабрики амуніції в Ганові, Онт., викрадено 24 бомб для літаків. Під замітом викрадення арештовано 21-літнього робітника фабрики, в якого домі знайдено одну бомбу. Поліція схильна думати, що цей робітник переховував бомбу у своїй хаті як „сувенір". Зате непокоїть випадок з іншою бомбою, яку знайдено на дорозі близько американської границі. З того вносять, що бомбу везла чужа шпіонська шайка і з обави перед трупом на границі викинула її з автомобіля на дорогу.

КАНАДІЙСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ БОЇТЬСЯ НАПАДУ НА КАНАДУ.

Е. К. Ештон, генерал-майор, уступаючий шеф канадійського генерального штабу, заявив минулого вівтірка в Вінніпеґу, що він побоюється нападу воєнних кораблів на канадійське побережжя, на випадок вибуху війни. Цей напад може наступити при помочі неприятельських кружляків або навіть при помочі торговельних кораблів, узброєних у гармати або при помочі привезених на кораблях літаків. Ештон відбуває саме інспекцію канадійської сталої армії, з припорученн міністерства краєвої оборони. Він взивав вінніпеґських бизнесменів, щоб співпрацювали в уможливленню своїм робітникам вступати до міліції і відбувати річний військовий вишкіл по таборах.

ВИДАТКИ НА ПРИЙНЯТТЯ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ.

$425,000 будуть коштувати домініяльний уряд відвідини королівської пари. Ухвалу такої суми від парляменту на згадану ціль зажадав у минулу середу державний секретар.

ПОЛЬСЬКИЙ НАЙВИЩИЙ СУД ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Польський найвищий суд у Варшаві рішив, що українські священики в Галичині мусять вести метрики по польськи.

Цим суд хоче спріпити судові процеси в Галичині проти українських священиків, в яких за метрики багатьох українських греко-католицьких священиків засуджено на тюрму.

ЗНОВУ РИМО-КАТ. ПАРОХІЯ В СХ. ГАЛИЧИНІ.

З днем 15-го грудня 1938 р. створили нову римо-кат. парохію в Галерчині, повіт Бродів.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ РЕЗЕРВАТ У ГОРАХ САЯНУ.

Советська преса подає, що в ланцюзі гір Саяну на Сибірі повстав один із найбільших у світі заповідників.

Над непрохідною тайгою виросли хмародерні вершки, що їх ціле літо покривають білі плями вічних снігів. Від початку вересня сніг покриває ті верхи вже грубою верствою. Прегарні гутарські озера обведені ланцюгом лісистих гір — це улюблене місце реніферів. Полонини прикриває величезна трава, що в ній навіть вершник може скритися. Вище тягнеться тундра й кoсодеревина, гірські ріки з криштально-холодною водою, малі озерця, що в них множаться стада диких гусей. Часто можна стрінути хатинки, що їх покинули пустельники-мандрівники. До тих хат підходять звірята, шукаючи соли. Гори є прибіжищем для ріжного роду звірини: медведя, зубра, дикого ренiфера, лося й соболя.

Соболя, що його майже зовсім винищили в цілому світі, можна там іще доволі часто стрінути. Футро цієї звірини займає на світовому ринку таке місце, як напр. брилянт серед дорогих каменів. Щоб зберегти соболя від певної заглади, створено в горах Саяну величезний гірський заповідник, який займає простір 1,100,000 га.

Заповідник у горах Саяну є одним із найбільших советських 35 заповідників. Щодо величини, він уступає лише Сиґото-аліпському заповідникові на Далекому Сході.

40 ЧЕРВОНИХ ШКІЛ У МІСТІ.

Організація Жінок Торонта ухвалила резолюцію до міської ради, домагаючись замкнення всіх шкіл, у яких учать комунізм і безбожництво. Таких шкіл начислено сорок у місті, включно українські в Турфдомках. Бувший мейор Торонта, Стюварт пропонує заведення шкіл при церквах і божницях, деб чужинцям викладали засади британського горожанства. Акція проти комуністів зачалась.

РАБІНДРАНАТ-ТАҐОРЕ МАЛЯР.

У Лондоні відчинили виставу малярських праць славного індійського поета й письменника, лавреата нагороди Нобля, Рабіндраната-Таґоре. Великий поет, що має тепер 90 літ, зачав малювати щойно 12 літ тому. Тому кілька літ дещо його малюнків виставили були в Лондоні. Ці рисунки викликали чималий відгомін у французьких кругах малярів, творців, щоб виставив їх у які намовляли старенького Франції.

ГОДУЮТЬ ДИТИНУ КУЛЬОЧКАМИ БАВОВНИ.

18-місячна Тереса Ґалярно в Монтреалі проковтнула недавно отворену подвійну шпильку (сейфті пин). Лікарі не хотять переводити операції шлунка і дають їй з кожною їдою кульочки з бавовни. В той спосіб надіються лікарі усунути шпильку з шлунку дитини через обмотання її бавовною.

ПОХОВАЛИ ПАПУ

ВАТИКАН МІСТО. — Домовину з тлінними останками Папи Пія XI-го поховано в гробниці під церквою св. Петра. Похоронний обряд був такий самий як на похороні кожного вірного. В процесії взяли участь дипльомати, кардинали, найближча родина й високо поставлені особи. Але все те мало приватний характер. Попередними днями, коли тіло Папи було виставлене для загальних відвідин, віддало помершому останню прислугу коло 2,000,000 людей. При похороні було 37 кардиналів. Цивільні особи були в вечірних одягах — в жалобі.

ЖДУТЬ НА ДИМ З МАЛОЇ ПЕЧІ.

ВАТИКАН МІСТО. — Ціла увага, як поховано Папу, звернена тепер на те, хто буде новим головою Католицької Церкви. А тим самим кожний пригадує собі невелику залізну піч, яка тепер находиться в Сикстинській Каплиці, в якій будуть палити картки, на яких кардинали подаватимуть голоси при виборах Папи. Картки палять за кожним голосуванням. Як вийде чорний дим, значить Папи ще не вибрано. В такім випадку до карток додають трохи соломи і дим чорний. Колиж вибрано Папу, тоді палять тільки самі картки і дим виходить білий. По тім численна публика, що обляге звичайно Церкву св. Петра, пізнає, що вже є новий Папа.

ПОЛЬЩА ПОКЛИКУЄТЬСЯ НА ПІЯ XI-ГО.

ВАРШАВА. — Уся польська преса далі називає померщого Папу Пія XI-го „Польським Папою". А Польська Агенція Телеграфічна розсилає по світі останню розмову польського амбасадора в Ватикані Длугошевского з помершим Папою. Та розмова мала бути 28. січня 1939 року. У тій розмові, як її розголошує Польська Агенція, Папа мав сказати: „Три роки перебув я у вашім краю, три роки був я поляком, і там зістав я висвячений єпископом. Пізнав я там дуже добре вашого великого маршалка. Свого часу забрав мене Йосиф Пілсудський до Вильна. Два дні й дві ночі перебув я з ним на при надзвичайно цікавій розмові. Міг би вам розповідати про нього без кінця: була це надзвичайна людина". Та найважніше для цеї урядової польської агенції є те, що Папа заповів польському амбасадорові, що „в тих тяжких часах Польща може, а навіть повинна відограти велику ролю у привернені світа до рівноваги".

ВАТИКАНСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

ХУСТ. — Пресова Служба К. У. подає, що „Осерваторе Романо" з 19. січня обговорює досить широко українську справу. Підкреслює, що в Карпатській Україні не вважають автономію за концесію, але за природне право, бо самостійність України основується на етнічних, культурних, географічних та господарських домаганнях. Часопис хвалить швидку і конструктивну працю влади Карпатської України і її премієра.

ПОЛЬЩА І НІМЕЧЧИНА.

ВАРШАВА. — Німецький амбасадор фон Мольтке зложив у міністерстві справ заграничних гостру ноту, якою клеймує масові арешти німців у Польщі. Ця справа може відбитись дуже погано на польсько-німецьких відносинах.

ПРОТИ СОВЕТІВ.

ТОКІО. — В палаті послів виголошено дуже гострі промови, звернені проти Советів. Бесідники домагалися загарбання советських посілостей в Камчатці й в Сахаліні, що потрібні Японії для риболовлі чи інших цілей. Промови мали воєнний настрій. Та думають, що це зроблено навмисне, щоб настрашити Совети і добути він них мирною дорогою деякі територіяльні уступки.

ДЕНЬ 6-ГО БЕРЕЗНЯ.

ПАРИЖ. — Французькі ґазети далі підкреслюють, що день 6. березня буде дуже важним. Він можливо вирішить, чи буде цього року війна. У тім дні буде скінчена німецька мобілізація, яка ведеться тайно. Тоді буде 1,500,000 німецького війська, готового до наступу.

ЗАЛІЗНА ҐВАРДІЯ І — КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

БУКАРЕШТ. — Підчас летунської катастрофи стверджено, що хотів втекти літаком з Румунії Дмитро Дімітреску, провідник Залізної Ґвардії, якого приказано було арештувати. Пільот зізнав, що літак мав осісти в Хусті, та що там мав висісти Дімітреску. З цього заключають, що певно існує в Карпатській Україні Румунський Леґіон, зложений з членів Залізної Ґвардії, в такий самий спосіб, як давніше існував в Німеччині Австрійський Леґіон.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з анґлійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КРАЙ КЛИЧЕ

Як подає телеґрама з Праги, українські ґазети на Карпатській Україні подали заклик уряду Карпатської України до українців по всему світу. Телеґрама подає коротко зміст цього заклику. Суть у тому, що уряд Карпатської України має величезні видатки, що виносять річно коло 300 міліонів чеських корон (понад 10 міліонів долярів). Край самий може покрити з цього видатку лише одну пяту частину, себто коло двох міліонів долярів. Чотири пяті частини уряд мусить найти десь поза краєм. Отже він звертається до української іміґрації, головно української еміґрації в Америці, щоби вона покрила недостаючу частину видатків уряду Карпатської України.

Такий зміст заклику уряду Карпатської України, за заподанням кореспондента „Ню Йорк Таймсу". Сумніватися в правдивість донесення нема причини. Кожна точка донесення правдоподібна: і видатки уряду, і податкова неміч населення, і заклик уряду до українців у всему світі.

Звідки повстали великі фінансові потреби, звісно: краєві забрано головні міста, в котрих були урядові будинки; йому забрано головні залізничі лінії й лишено просто без модерних комунікаційних засобів. Край не має багато плодючої землі ні вже розвинених природних багатств. Населенню важко проживитися.

Фінансові потреби уряду зовсім ясні. Йому треба виставити відповідні приміщення для урядових бюр. Йому треба виставити будинки для приміщення не лише своїх установ, але й шкіл, шпиталів та неурядових, але необхідних громадських установ. Йому треба виставити дороги, провести автобусові й залізничі лінії. Багацько видатків є випливом занедбання старої Мадярщини й недавної Чехословаччини. Багацько видатків є випливом важкого міжнародного положення країни; запосягання Мадярщини й Польщі на Закарпаття ставить перед урядом важкий обовязок подбати за оборону краю. Ці хижаки будуть використовувати важке економічне положення уряду й населення, щоби ширити серед населення мадярофільську й польонофільську пропаґанду.

Ця польонофільська, а передовсім мадяронська пропаґанда певно буде працювати й серед української іміґрації в Америці за те, щоби українська іміґрація такої допомоги Карпатській Україні не дала. Звичайно, явно ця мадяронсько-польська інтриґа не виступить, але буде закриватися маскою русскости, руснацтва, автохтонства, єдности з далекою Московщиною, може навіть славянофільства. Перед свідомою частиною української іміґрації стоїть завдання здерти цю маску з мадяронської пропаґанди й, показавши її справжнє обличча, повести іміґрацію на допомогу краєві, з котрого вона вийшла й до котрого вона певно має живі почування любови.

ГІТЛЄР, ЧЕХИ, КАРПАТСЬКА УКРАЇНА

(Надіслана стаття).

Недавно тому видала одна італійська ґазета карту ґеоґрафічну (мапу), в якій представлено, на які землі в Европі має Італія претенсію. До них втягнено Савой (звідки походить теперішня італійська династія і навіть італійський герб) і Ніццу (де уродився герой італійської соборности Ґарібальді) разом зі своєю надморською областю, і частину Франції понад Роданом аж до Авініону (де в 14. віці сиділи папи римські), а також і остров Корсику, на котрій родився великий французький цісар Наполеон, що був італійцем та звався фактично „Буонапарте", і котра є дійсно замешкана італійцями. — Не говоримо тут про Туніс в Африці, який також є на тій мапі представлений яка вже італійський.

Та мапа викликала страшенне обурення і крик у французькій пресі, а то тим більше, що в Еспанії відносить побіди ґенерал Франко, при великій допомозі італійського війська, присланого Мусолінієм.

Італійці очевидно не так легко заберуться з Еспанії домів, але полишаться і надальше в Еспанії, загрожуючи Франції від західньої границі.

Ця ґеоґрафічна карта є мабуть лише страхопудом виставленим проти французів, бо італійцям в дійсности розходиться більше про Туніс та уступки у справі Абісинії.

Та в політиці іде історія зубчастими колесами. Коли Гітлєр обсаджував Австрію — Мусоліні стояв на границі з крісом, але не перешкаджав йому. Тоді телеґрафував Гітлєр до італійського шефа міністрів: „Мусоліні! Я Вам цього ніколи не забуду!"

А не минув ще й рік, коли Гітлєр опинився перед сповненням цього зобовязання.

Недавно були дуже щирі переговори між Німеччиною і Францією і Гітлєр заявив, що він до неї не має ніяких претенсій. Але тепер змушений заявитися по стороні Італії, яко її союзник.

Навіть пишуть, що він вже й вислав військо до італійського Тріесту, щоби було готове до заладовання на кораблі.

Але таке заанґажовання на річ Італії, пише світова преса, спинює пляни Гітлєра в справі Сходу Европи, бож годі на всі боки анґажуватися. І ось тому, як пишуть, Гітлєр вже дав при одній нагоді до зрозуміння, що боротьба з Советами розпічнеться мабудь аж за 2—3 роки. А що мусить тепер дати поміч Мусолініеві, то й мусить забезпечувати собі східні границі Німеччини. Чехословаччина є вже так як по боці Німеччини. Ішло тепер про Польщу.

І ось німецький міністер справ закордонних Рібентроп поїхав особисто до Варшави в гості до міністра Бека. Що вони там говорили — не знати, бо з урядових звідомлень нічого позитивного, ясного довідатись не можна.

Справа Карпатської України, не була мабуть взагалі торкана, а як і була, то побіжно, і як така, що не є предметом біжучої політики. Іншими словами справи „спільної границі" — не порушувано.

Перебалакування Рібентропа з Беком мали на меті уговкання Польщі в справі евентуального походу Гітлера на Схід, як і в справі спільної границі між Мадярщиною і Польщею.

Одначе поміч Гітлера Мусолінієві стараються тепер використати — чехи. І то так, щоб ослабити українство в Карпатській Україні.

Бо треба знати, що Празі було гірко позбуватися таких приятелів як Бродій та Фенцик. Але остаточно зрада кацапів на користь мадярів була вже занадто евідентно. І лише це приневолило Прагу, що владу на Закарпатті віддали в руки українців.

Але тепер знову стає Празі жаль старих приятелів, яким тільки соток тисячів напхали в їх бездонні „кармани". Тай інтриґи ріжних Кирилів Вальницьких - екскомуністів й інших кацапських аґентів, роблять також своє. Наслідком впливів тих чорних сил було й іменовання генерала Прхали третім міністром для Карпатської України.

Яком правом? Чейже Карпатська Україна є українською і цього факту не можна заперечити. А коли такі як Беран таки не хотять признати цього факту і цей край як „Подкарпатську Русь" уважають за Росію, то хайби назначили третім міністром й москвофіла, але з Карпатської України, а не чеха. Чиж можна було подумати у старій Австро-Угорщині, щоби Відень накинув Будапештові свого, німецького міністра?!

У цьому вже „братя" чехи пересадили, а коли і з краю і з далекої Америки піднеслися проти цього протести — то Прага зачиноє поволи уговкуватись, тимбільше, що німецька преса одноголосно осудила таке поступовання Берана і Праги. Докищо не чути, як ця справа скінчилася, але виходить на яв, що чеське військо поводиться в Карпатській Україні, як в якій чужій, щойно здобутій мечем державі.

Навіть одно число „Нової Свободи" зконфісковано!

Яким правом? — спитаете. — Отже правом пястука, правом сили.

І тут бачимо велику ріжницю між поведенням чехів на Словаччині, а на Карпатській Україні. Але це легко зрозуміти: словаків є два міліони, а наших, вже з тими, що прилучені до Словаччини, лєдви 700,000. Крім того словаки мають велику силу своєї патріотиної інтеліґенції, а на нашім Закарпатті т. зв. „інтеліґентів" це були у великій мірі лди, які донедавна не знали, хто вони властиво є й які говорили і між собою і в родині... по **мадярськи!**

Це просто специяльний ґатунок людей, що виховані в мадярськім дусі і уважають просто за пониження говорити „простою" мовою, а як і пробують говорити „по свому", то за свою не признають мову свого народу, але намагаються говорити мовою нібито російською, якої одначе не знають. Вони беруться говорити по російськи, але з виговором місцевим, українським, що спричинює неможливу мішанину. Вони виговорюють навіть російську мову так, як вона написана, дословно, навіть не підозріваючи, що це цілком інакше виговорюється. Виходить така комедія, яка би була тоді, коли би хто в цей спосіб читав вголос англійську книжку, як вона написана, а не так, як це наказують робити правила англійської граматики.

Тяжкий, непростимий гріх чехів, що вони той „аристократизм", себто це мадярство (по галицькому „хрунівство") попирали, тай іще і тепер, при допомозі такого Прхали — дальше хотілиб попирати. Як би ішла була на Закарпаття за останніх 20 літ наша культура вгору. Бо булоб на Закарпаттю інакше, якщо би чехи не пустилися там були на ту підлу політику „розділи і пануй", якщо би вони (великі демократи!) не попирали були свідомо того хрунівського аристократизму! Цеї тяжкої провини годі їм забути. Хай-жеж хоч тепер памятають, що український великий народ є і полишиться їх безпосереднім сусідом, а не москалі.

Іван С.

З СОВЕТІВ

„Комсомолець України" (17. 12. 38): У Вчорайшиському районі на Житомирщині поставили на нараді райкому пункт про антирелігійну роботу в районі. Одна жінка встала та сказала: Щож ви, давайте серіозніші питання розглядати. За райкомом пішли села. Ніґде ні натяку на протирелігійну роботу. Союзи безвірників припинили роботу майже у всіх селах.

Та сама ґазета пише в іншому місці: в свідомості народу ще живуть релігійні забобони. Чимало колгоспників продовжує далі святкувати церковні свята. Релігійні свята завдають чимало шкоди господарству. В дні свят народ не йде на роботу. Люде пють і гуляють. Релігійні свята насаджують в свідомості народу чужу комунізмові ідеольоґію. Вони закликають відмовлятись від боротьби за соціялізм та від поборювання фашизму і націоналізму. Свято Різдва прямо підкреслює все те. В релігійні свята попи та сектанти аґітують проти комунізму. Між ними є немало шпигунів чужих держав.

„Комуніст" (15. 12. 38) подає такі образки: на стації Микитівка лежить хворий колишний славний машиніст Донецької Залізниці В. Я. Лукіяненко. Він комуніст. Ще й тепер вивчає він порадами молодих машиністів. Пенсії в його 75 карбованців. В хаті ні стола, ні стільця ні куска паперу ні олівця.

Інший факт з тіеїж ґазети: В Семенівському цукроварі Полтавської области підчас одного свята 75 робітників не зявились на роботу. Протирелігійної роботи не ведеться. В Полтаві розвалились безбожницькі гуртки. Доперва тепер взялись за роботу і на скору руку зорґанізували в области 227 осередків протирелігійної роботи.

„Комуніст" (14. 12. 38) пише: у всіх готелях міста Києва є 1,100 місць. З них 200 займають сталі мешканці. Людей до Києва приїздить стільки, що місця нема. До того ще і тими місцями спекулюють.

Компартія: **„Комуніст"** (15. 12. 38) пише: в Сталінській области перевірили пропаґандистів комунізму. З усіх 3,905 пропаґандистів 2,500 зовсім не підготовані до пропаґанди комунізму. В цілій области при районах і по містах є партийні комітети. Перевірили їх начальників. Показалось що лише 4 завідувачі мають відповідну освіту на всіх понад 90.

З армії і фльоти: „Вісті" (12. 12. 39) подають: в Києві є коло 18 тисяч осавіохемовців. Орґанізація відірвана від армії. Армія їй не помагає в вишколі членів.

„Кр. Звезда" (15. 12. 38) пише; В ЛВО навіть не споминають про змагання в навчанні бійців. Командний склад не помагає підстаршинам добре вишколювати бійців так, щоб вийти першим в змаганнях. В одній дивізії, де такі змагання відбувались з наказу з Москви, штаб навіть не знав нічого про те. Комісар дивізії також не знав нічого.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. С., Філядельфія, Па. — Допис піде. Але останнє речення з адресою належить до оголошення.

І. М., Стемфорд, Конн. — Пришліть витинок з американської ґазети, коли буде згадка, що концерт відбувся, бо це для нашого вжитку важніше, що й як пише ґазета про доконаний факт ніж про те, що має статись.

М. К., Менчестер, Н. Г. — За такими рефератами зверніться до Союзу Українок чи до Українського Червоного Хреста. Є і книжка з промовами де можна знайти матеріял на такі свята як Шевченка, Листопадове тощо. Це принаґідні промови о. Кінаша.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(6)

В гостях у Курбського були учасники козацької облоги, всі як господар, бажаючи війни з Кримом. Кудеяр показував перед гостями свою незвичайну силу, але відповідав на допити гостей короткими словами і дивував всіх своєю мовчаливістю і сумовитістю.

— Але це молодець! молодець! — говорили розвеселені у Курбського бояри, — но, чогож він так у землю дивиться?

— Горе у нього велике — говорили інші.

Курбський, підпивши, зі звичайною своєю красноречивістю, малював перед слухачами будуче торжество покорення Криму. Данило Адашев з живістю представляв перед гостями, як то він буде вязати татарських мурз, як господар зіде на білім кони до Бакчисараю, так само, як вїздив у Казань; як зачнуть переміновати мечети в церкви... Олексія Адашева не було. Він ніколи не являвся на пири, а приятелі його, знаючи це, не сердились на нього. Всі привикли говорити з Адашевим лише про справи. Обовязаний принимати кожного дня просьби, подавані на імя царя, він говорив, що кожна мінута, проведена ним без роботи, є гріхом, бо через це можуть терпіти невинно обиджені і нещасні. Ніхто не бачив цього чоловіка, щоби сміявся, але за те ніхто, що мав причину плакати, не відходив від нього без потіхи; йому було не до пирів.

II.

Божевільний.

Війна тоді з Кримом була найживійшою справою московської політики. По щасливім покоренні Казані, по легкім опісля покоренні Астрахані, на черзі стояв Крим; Москва збурила вже два розбишацькі гнізда, що остали з обломків Батиевої держави; лишилося збурити третє, найнебезпечніше. Справа була трудна, але за те від успіху можна було надіятися більше хісна, ніж від давних побід. Багато перепон громадилося для виконання великого підприємства, але головна причина була та, що в прибічній раді царя нестало вже давної однодушности, давної рішучости, давного одушевлення.

Десять літ не минуло від тої пори, коли ціла Москва з своїм царем ішла на Казань; тоді всіх мужів дорадних і военних сполучив священик Вилвестер. Тепер багато зачало змінятися.

Хоч отець Сильвестер все ще не переставав впливати на царя Івана Василевича спасительним страхом. Хоч все ще видавався він цареві чоловіком з вищою силою, але чувство зависимости вже давно непокоїло царське серце. З молоком мамки виссав Іван Василевич думку, що він роджений поступати так, як йому захочеться, а не так, як інші порадять; а на ділі виходило, що він робив усе так, як інші йому підшептували, а головно, як хоче піп Сильвестер. Не притьмом, а маломомало, немов капля жолобить камінь, свідомість своєї самодержавности звільняла Івана Василевича від гнету, який давив його неначе змора сплячого чоловіка. В пору, коли це описується, цар Іван боявся Сильвестра, але не терпів його. Сильвестер не годився з багато таким, що було зразу одно й те саме. Цариця Анастасія, гарячо і ніжно любляча свого мужа, не полюбила Сильвестра: вона бачила і розуміла, як Сильвестер тримав царя в своїх руках страхом, посиланим йому свише обявлень; при тім Сильвестер роздразнив нервову і недужу царицю тим, що в характері сповідника государя хотів підчинити його супруже життя правилам свого „Домостроя". Браття цариці, Захаріни, зненавиділи Сильвестра після того, коли то вчасі небезпечної недуги, що постигла царя Івана, Сильвестер разом з деякими боярами придумав на випадок царської смерти такий порядок управи, щоби охоронити Росію від власти Захаріних вчасі малолітности наслідника престола. З двох братів цариці, Никита, хоч і не любив Сильвестра, але, будучи чесним чоловіком, стримувався від всяких інтриг проти нього; за те другий, Григорій, злий і підступний, не залишив ніяких средств, готов був на всяку чорну клевету, на всякі інтриги. Він наговорив цареві, що Сильвестер прихильно відноситься до честилюбних забагів царського тіточного брата Володимира Андрієвича, немов то старающогося за престол зо шкодою прав Іванових дітей. Користуючись набожністю сестри, Григорій Захарін безперестанно намовляв її тягати з собою царя по монастирях, чого не хотів Сильвестер, взагалі не люблячий тодішніх монахів-дармоїдів; Григорій звів царя Івана з монахом Григорієм Топорковим, бувшим ростовським епископом, котрий в тайній розмові з царем завстидав його і дав йому приємну для нього раду: нікого не слухати, а робити так, як захочеться.

Інтриги Григорія і намови любої жінки, хоч настроїли царя Івана ворожо для Сильвестра, то все ще не могли спонукати царя до рішучого розриву з своїм сповідником. Іван любив жінку, на скільки бувають спосібні до любови такі егоїстичні натури. Іван хитався то сюди, то туди. Ось, під впливом жінки і її братів, він розгорюється злобою проти Сильвестра, а Сильвестер пригадає цареві, що муж голова жінці і навіть ще докине, немов загально не звиртаючи своєї замітки до царя, що зле поступає муж, котрий у всім слухає примх жінки; тоді Іван перейметься своєю гідністю мужа, зачне сердитися на жінку; але жінка розплачеться гіркими сльозами і цар погодиться з нею, а відтак для погодження її виявить злість до Сильвестра; зараз опісля, після привички, вірить у чудодійну силу Сильвестра і настрашиться своєї смілости і старається погодитися з Сильвестром. Сильвестер вкаже на щонебудь такого, що можна уважати знаком Божої волі; Сильвестер щонебудь як раз передскаже і воно так станеться; Сильвестер забє голову цареві якимнебудь текстом, якимнебуть приміром з біблійної і византійської історії, так, що цар не може проти нього нічого відповісти і хилиться перед мудрістю сповідника.

Можна сказати, що всі інтриґи проти Сильвестра довго не могли би були підорвати його могучости, колиб Сильвестер, як перед тим, знаходив собі опору в боярах. Але вже деякі бояри, передтим у всім послушні Сильвестрові, зачали, так само як цар, непокоїтися моральною зависимістю від попа, самолюбство їх скріплялося і ось, замість цього, щоби як давніше принимати беззглядно його поради, завважували вони Сильвестрові, що світські люди більше від попа надаються до державних і военних справ. Рішальною подією для Сильвестра була заходяча тоді конечність вибору між Кримом а Ливонією. Отець Сильвестер радив цареві не рушати ливонських німців, жити взагалі в мирі з християнськими краями, а противно старатися порушити їх разом з Москвою на бісурман, а тимчасом самому йти на Крим та власноручно заткнути хрест на тім місці, де св. Володимир приняв хрещення.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

„Травелаґ" зі життя наших людей в Ріднім Краю.

Підприємчивість наших людей виказується у всіх ділянках людського життя. Мало хто з нас подумав би, що наш чоловік без найменшого досвіду міг зібрати зі життя нашого народу в Ріднім Краю „травелаґ". Ми всі знакомі з фільмовими образками, що їх висвітлюють під назвою „травелаґ". Такі „травелаґи" є з цілого світу, але з українського життя нема. На таку щасливу думку попав оден з наших філядельфійських українців гром. Мартин Лошньовський. Він недавно відвідав Західню Україну з рухомою камерою. По дорозі зібрав образки зі життя наших людей. І брав він ті образки досліпо. Що бачив, то фільмував. Фільмував як сіють, орють, як живуть, як молотять, як перуть на річці шмаття, як беруть конопли як їх мочать, як їх труть, як чешуть; брав фільми з ріжних сільських обрядів при церкві при читальні, як люде з процесією йдуть в поля, як відбувають народні свята, як відбувають весілля і т. д. Гром. Мартин Лошньовський сфільмував життя наших людей з таких сіл; Магдалівки, Митниці, Хоптянки, Пізнанки, Козівки, Ілавча, з міст Скалата й Тернополя, й інших сіл і міст. І треба признати, що всі ми, що бачили ті образки, дуже ними зраділи і нам надзвичайно приємно було приглядати собі ті події в селі, які він висвітлював. Зновак тутешній молоді було цікаво, як то люде живуть в тім Ріднім Краю, про яких їх батьки так багато розказують. І хоч зробив це гром. Лошньовський цілком по аматорськи, то він так правдиво це зробив, що й як є які недомагання в його фільмі, то йому прощається, бо нам любо було дивитися на гарне і чисте життя наших рідних в Ріднім Краю.

Такий ,травелаґ" дуже зацікавив наших людей. Многі тепер намовляють гром. Лошньовського, щоб він вертав назад до краю і взяв багато більше образків зі життя нашого народу і зробив це у кращій формі. Бажаючи задоволити людей, як також бажаючи краще представити наших людей у правдивому світлі, гром. Лошньовський задумує скоро знова поїхати до краю і привезти правдивий „травелаґ". І то привезти не лише самі рухомі образки, але просто привезти говорячий „травелаґ". Це напевно буде дуже цікаве, тим більше, що він задумує вступити о дорозі в Карпатську Україну і зняти там якнайбільше образків з життя нашої малої держави. Можна лише побажати якнайбільше успіху гром. Лошньовському в його почині. Вже тепер богато людей зголосилося до нього, щоб він зняв їх родину, обійстя, село і таке інше на фільму. І М. Лошньовський обіцяє це зробити як з одного села чи міста звернеться до нього більше як оден чоловік.

Теодор Свистун.

ЙОНҐСТАВН, О.

Жіноцтво вшановує Ольгу Басараб.

Поверх 50 жінок зорганізованих в сестрицтво при українській прав. громаді, створило в себе жіночий відділ ОДВУ і на початок своєї праці влаштувало жалібну академію в честь Ольги Басараб в 15-ліття її мученичої смерти. Свято відбулося 5. лютого в парохіяльній салі при участи звиж трьох соток гостей. В програму входив хор сестрицтва з 22 жінок, хор дівчат і молодечий хор дівчаток школи; всі під управою о. С. Мусійчука. Найкраще враження зробив хор жіночий, так несподіванкою гарних відповідних пісень, як і появою на сцені, біля образа Басарабової. Академію відкрила предс. Марія Лінинська, а вступне слово виголосила Марія Гальчишак. З жінок гарні і чутливі деклямації виголосили: А. Коваль, Ю. Юрчак, А. Сидор і ще кілька дівчат з хору і школи. Вірші виголошені були з під пера о. С. М., а також відспівано по початку пісню його „На вічну память О. Басараб" арр. Гайворонського.

Святочну промову виголосила пані Мирослава Мусійчук. Були також соля панни Олі Мусійчук і дует пань: Гальчишак і Коваль.

Новий жіночий організації зложили привіти предсідники всіх організацій при громаді, бажаючи жіноцтву гарного розвою в їх праці на вибраному шляху ОДВУ, і сестрицтва, на користь громади на славу Бога й України.

Того дня по Сл. Божій о. С. Мусійчук відправив панахиду за героїню Ольгу з відповідною проповідію. До панахиди стало зорганізоване жіноцтво, а люди, що набили церкву по береги, дивувалися з гарної організації жіноцтва. Все це можна завдячити свідомим жінкам при цій громаді і їх проводові.

Концерт закінчено співами „Непора" і „Ще не вмерла Україна", спільними хорами всього жіноцтва і дівоцтва, числом 80 душ на сцені. Цього вечора ніколи наше громадянство не забуде і тим більше не забуде героїні Ольги Басараб, що її дух був тут між всіми та накликав до праці і боротьби за свободну Українську Державу. Чистий прихід в сумі $10 вислано на визвольную акцію через „Обєднопня", а також частину приходу вишлеться до Централі ОДВУ як задаток на початок праці цього сестрицтва, а тепер відділу ОДВУ.

Громадянин.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На Світову Виставу.

Український Червоний Хрест від. 4. зібрав жертви на Український День на Світовій Виставі. Зложили по $2: Текля Матвійчук, І. Рошко (стар.); по $1: В. Дробуш, Ю. Рожевський, Н. Плуговський, С. Почкур, О. Запаранюк, Я. Борецький, Й. Березіцький, Е. Хомета, М. Хавлюк, Е. Голубович, М. Попилишин, Ю. Козакневич, К. Веневчук, П. Василик, Т. Ковальчук, Й. Бурбела, Н. Патинок, В. Ковальчук, В. Колисняк, П. Гричаник; по 50 ц.: М. Шалаган, Н. Хабінець, Н. Музика, Е. Топольницька, П. Столяр, М. Сампара, В. Фурс, К. Стасюк, І. Чухрій, М. Николишин, П. Ралик, М. Сузанський, О. Плуговський, С. Пиварчук. Разом $30.75. Пані Хобозяк подарувала індика на підприємство, з якого прийшло $15, також призначених на Світову Виставу. Разом $45.75.

П. Гіна,
предсідниця У. Ч. Х.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕПОРОЗУМІННЯ.

В своїм дописі „Звідки беруться кримінальні типи", я навів приклад з Трентону, згадав двох батьків, що не належали до української громади і не брали жадної участи в українськім житті, а яких сини опинилися в тюрмі. Громадянин Кушнір відповів на це спростованням під наголовком „В обороні доброї опінії своєї громади". Він пише, що я зробив зле, що не подав імен батьків і їх синів, бо про такі випадки громада нічого не знає і такі закиди очорнюють свідому громаду та кидають на неї погане світло. Я не подав прізвищ батьків, щоб не розятрювати їх пригоїних ран. Адже їх імена були опубліковані досить широко в трентонських газетах як „Стейт Газет" і „Трентон Таймс". Гром. Кушнір минається з правдою, коли твердить, що про такі випадки йому не відомо. Таж гром. Кушнір бував в одного і другого батька в хаті кількадесять разів. А колиб навіть і призабув ті прізвища, то можна дуже легко знайти кримінальний рекорд в суді. Дальше, я не бачу причини в тому, чому такий випадок має кидати погане світло на громаду. Колиб я був у своїм дописі твердив, що ці батьки належали до громади чи до церкви, а притім додавав, що ось так виховувала громада чи церква дітей, що вони опинились в тюрмі, то тоді малаб чого громада чи церква жалітися на мене. Та я виразно писав, що тільки рідна школа та церква дають моральне виховання нашим дітям, та що якби ці батьки були належали до громади чи церкви, а їхні діти до української школи, то певно не булиб зійшли на злу дорогу.

За вище згаданий допис я дістав кількадесять листів від громад та церков в яких вони мені сердечно дякують за те, що мій допис вказує правдивий шлях блудним. Я завжди держуся засади, що в часописі треба писати тільки правду. Про своє імя не дбаю, а кажу за Франком, що може пропадати моє імя, але хай живе український народ!

В. Гасій, Ню Йорк, Н. Й.

АДМІРАЛИ СЛІДЯТЬ ЗА НЕБОМ.

Підчас маневрів модерної военної фльоти адмірали звичайно слідять не за рухами кораблів на воді, але за рухами літаків на небі. На образку: американський віцеадмірал Алфред Джансон (другий з лівої сторони) дивиться за скорими літаками підчас недавних маневрів американської фльоти на Карібському морю. З ним полковник Рой Ґейґер та поручник полковник Ларкин.

З МУЗИКИ

В КАНАДІ ПРО СПІВ М. ГОЛИНСЬКОГО.

В канадійськім часописі „Новий Шлях" помістив д-р П. Маценко довшу статтю з нагоди концертів українського оперового артиста Михайла Голинського. Читаємо там між іншим таке:

„Голос М. Голинського міцносильний, мужній, милий, рівний в усьому діяпазоні (обсязі), чи ніжно — вирівнаний і вишліфований до досконалости, коли зникають зміни т. зв. реґістрів, а чується один, без змін щодо фарби, характер голосу у всій його скалі.

„Володіє артист голосом зовсім вільно. Слухач ніколи не відчуває напруження. І, здається, що страшні для більшости співаків високі тони, беруться ним легче ніж середні. Характерним для М. Г. у володінні голосом є легкість. І в цьому, здається, мені, він залишив за собою і славного Карузо.

„Тому й болячки співаків — messa di voce — (чит.: месса ді воче — легко насаджений тон, розвинутий до f і знову легко повернутий до piano) — у М. Г. зовсім не існує. Насаджується тон в piano, чи у f легко, інколи несподіванно, як також легко розбудовується.

„Особливо вражає слухача майстерне уміння співака довести свій спів до рецитації, пошепки (sotto voce). Уміння це полягає в тому, що спів, чи рецитація, пошепки мусять бути остільки злютовані, щоби кожне слово, чи звук, віддані в piano, були чутні по всій салі опери, чи драматичного театру. Тут до діла приходить досконале дихання. Доводиться тільки подивляти дихальні засоби М. Г. і уміння ними користатись!

„Про фарбу голосу говорить вже саме амплуа артиста — драматичний тенор. Одначе М. Г. уміє подати голосові ріжних відтінків: блеску і дзвінкости міді й србла, а потім раптово примусити слухачів пережити враження доторкнення до оксамиту, едвабу...

„Голос артиста належить до тих, які завжди хочеться слухати.

„Про дикцію (вимову) говорити зовсім тяжко. Вона доведена до вершин того мистецтва. Кожне слово пісні, чи арії артистом не лишень прекрасно й округло вимовлене, воно зачинає пульсувати життям своєї суті, формою і барвою. Торкається це і цілих фраз, які віддані з таким умінням, примушували відгукнутись на них струни у душах слухачів і закарбувати в них пережиті почування на завжди.

„М. Голинський — великий інтерпретатор. Чи це у виконанні народньої пісні, чи арії якогось італійського майстра. І там, і там М. Г. просякає до глибини твору, вибірає питомі й правдиві для них ознаки і, в чистому виді, підносить їх слухачам.

„Манїра й способи виконання репертуару, з доданням до цього українських сердечности й глибини у виявленні почувань, належать до стилю „бель канто". (Бель канто — „гарний спів", італійський спосіб співання, що головну вагу кладе на красу звука та вязану, мельодійну лінію).

„М. Голинський чарівний не тільки як співак. Він як і людина в приватному житті приступний, скромний і уважний. М. Г. — зразковий громадянин і, як і кожний із нас, усім серцем переживає „гаразди" українського народу. І через те його піднесення й слава будуть славою для України.

„І не забудьмо, що ми, всі українці Канади і Америки, мусимо до того причинитись. Ніхто віднароду славним не ставав. Дорога до слави крута й терниста. Часто і великі таланти не доходять до півдороги! треба нам допомогти.

„І тому — перше — булоб бажаним, щоб театри підчас концерту М. Голинського були повні; друге — булоб добре, щоби українські склепарі, які торгують музичними інструментами й нотами звернулись до світового імені фабрики по виробу рекордів (грамофонових плит) Віктора, з виказанням вимог покупців і просилиб зрекордувати спів М. Голинського. Це можуть зробити також всі українські культурно - освітні організації, хори і приватні особи. Більше фактичних побажань, більше надій на успіх. І це треба починати вже тепер, не відтягаючи до часу віїзду співака із Америки. Адреса фірми: **Victor Radio and Record Co., New York, N. Y.**

„Про необхідність і обовязок увіковічнення співу великого співака, гадаю, непотрібно говорити. Згадаймо тільки: мали ми великих співаків — О. Мишугу, М. Менціньского і ін., хор О. Кошиця, а чи маємо їх рекорди і доброї фірми?! Коли і є дещо, не чуємо в радіо. Радіостації рахуються тільки із рекордами славних фірм, які гарантують за якість виконання й катеґорію виконавців. І тому користаймо з нагоди, засилаймо листи-побажання до згаданої фірми, щоби врешті і наша пісня у виконанні славного співака М. Голинського, увійшла у постійну програму радіо-стацій світу".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудуться в неділю, 19. лютого, в годині 2. пополудні, в салі У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон Стріт. Проситься довгуючих членів явитися і вирівняти свої належитости. Будеться принимати нових членів без вступного до Союзу і до Тов. — Н. Чолій, пр.; В. Мандзій, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. *Місячні збори* Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 19. лютого, зараз по Сл. Божій, в укр. парохіяльній школі. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Напоминається членів, котрі не платять точно своїх вкладок, що надальше братська каса не застає за нікого і тим самим член наражується на суспенду. Повідомляється, що на 1939 рік вибрано такий уряд: Гр. Сайкевич, предс.; П. Польовий, заст.; Т. Мороз, кас.; Гр. Костик, заст.; П. Саламаха, фін секр.; І. Клапач, рек. секр.; контрольори: Гр. Костик і Й. Попівчак; дозирателі хорих: Н. Дзядик, Г. Зхорійчук, заст. — Секр.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Я приїхав до Злучених Держав 1913 року, але на пашпорт мого брата. Чи це правда, що мій вступ був неправильний і тому не можу стати американським громадянином?

Відповідь: Хто прибув до Злучених Держав на чуже імя перед 22-го травня 1918 року, коли то ввійшов у життя пашпортовий закон, то розуміється, що такий учинок не буде перешкодою для громадянства. Однак особа, що прибула під прибраним назвищем після згаданої дати, вважається нелеґально перебуваючою, навіть хоч заплатила поголовну таксу. Хто приїхав на чужий пашпорт між 22-гим травня 1918 і 3-тим червня 1921 року, може леґалізувати свій побут через одержання так званої „посвідки реєстрації".

Навіть хоч чужинець прибув перед 1918 роком, мусить понад усякий сумнів доказати, що являється справді тою самою особою, котра приїхала на вказане прибране назвище. Інакше мусить леґалізуватись, а саме вибрати „посвідку реєстрації".

Питання: Я приїхав до Злучених Держав кілька літ тому на безквотну іміґраційну візу, маючи тоді 20 років життя і будучи сином американського громадянина. Не розуміючи як слід поставленого мені тоді питання, я заявив, що їду неодружений і мене записали як неодруженого. Одначе фактом є, що у той час я був жонатий і мав маленьку дитину. Моє подружжя виявилось, коли я почав старатися спровадити свою родину до Америки. Тепер мені загрожує депортація. Як можна вирівняти ці неточності?

Відповідь: Маємо здогад, що Ваш батько підчас вношення аплікації на безквотну іміґраційну візу для Вас теж подав, що Ви неодружені. Хочби навіть це була правда, що Ви і Ваш батько зробили помилку замісць свідомого обману, то факт остається фактом, що Ви не були управнені до безквотної візи, котра належиться тільки вільним малолітнім дітям американських громадян. Тому не бачимо для Вас іншої ради, а тільки виїхати поза границі Злучених Держав. Найкраще старатись про дозвіл з Департаменту Праці на добровільний виїзд. Якщо іміґраційні власті пересвідчаться, що Ви не мали злого наміру, тоді можливо скасують наказ про Вашу депортацію і дозволять Вам виїхати добровільно. Це зберегло б за Вами право повороту до Злучених Держав на звичайну квотну візу.

Питання: Я чував, що велике число нелеґально тут перебуваючих чужинців успіли залеґалізувати свій побут через так звані „особисті проекти", внесені до конґресу на їх користь. Власне я один з тих чужинців, що не годні стати громадянами, хоч перебуваю тут уже поверх дванацять років. Чи балачки про „особисті проекти" годяться з правдою?

Відповідь: У крайніх випадках, а саме, коли вяжуться незвичайні труднощі або розлука родин, конґресмени деколи вносять спеціяльні проекти, щоби певні чужинецькі особи признати леґальними. Останніми часами конґрес приняв гострі міри проти таких „особистих проектів". На кінцевій сесії останнього конґресу внесено в сенаті та палаті послів біля двісті таких проектів, але тільки яких двацять принято. Всі остали внесення „вбито" в комісіях іміґрації і натуралізації сенату або палати послв.

Питання Один молодий чоловік приїхав до Злучених Держав десять місяців тому. Пів року він жив у свого вуйка, котрий вислав був йому документ, званий „афідевіт оф супорт". Тепер цей вуйко відказується дальше помагати свому кревному. Чи можна його примусити вдержувати свого сестрінка? Також, зогляду на те, що цей молодий чоловік не має можливости дістати працю, чи може він жадати для себе публичної допомоги?

Відповідь: „Афідевіт оф супорт" це тільки моральне зобовязання замісць законної відповідальности, бо за існуючими законами, чоловік обовязаний удержувати тільки свою жінку, малолітні діти і старих родичів, а більше нікого з кревних. Нам невідомі такі правні приписи, котрі моглиб заставити того чоловіка вдержувати свого сестрінка.

Якщо цей молодий чоловік буде старатись і вспіє дістати публичну допомогу перед упливом пятьох років від дати його приїзду, то тимсамим він станеться „тягаром громади" за приписами іміґраційних законів, а це може довести до того, що його можуть депортувати до його рідного краю.

ФЛІС.

Майбутній зять.

— Жінка: Чи той новий секретар у тебе, парубок, чи жонатий?

— Муж, начальник уряду: Ще парубок...

Жінка: То може удалося би нам видати за нього нашу Орисю?

Муж: А, можна, бо його й так перенесли сюди за кару...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЯК МИ ПОМАГ. РІД. КРАЄВІ

ДЖОМЕЙКА, Л. АЙ., Н. Й.

Збірка на Карпатську Україну.

На річних зборах Відділу 18. Союзу Українок у Джомейці, на Лонг Айленді, що відбулися в неділю, 5. лютого, ухвалено дати з каси товариства жертву на Карпатську Україну в сумі $12. До цеї суми на цю саму ціль на руки товариства зложили ще: сестри Анна й Наталка Малетич з Ню Йорку $5, пані Тетяна Мельничук $3, пані Ева Париляк $2. Разом зібрано $22 й переслано через Обєднання.

З. К.

БОСТОН, МАСС.

На народні цілі.

Дня 25 ґрудня м. р. відбулися річні збори Тов. Запорозької Січи, що примішується при укр. прав. церкві. На згадані збори прийшли громадно члени, щоб вислухати звітів урядників про їх цілорічну діяльність, а також нарадитись про те, як повести працю на черговий рік.

Попри чисто організаційні справи члени не забули також про нашу новоповсталу Карпатську Україну. Кожний член висказував свою радість з приводу цього, що український нарід відзискав бодай на малій частині української території свою державність. Говорили члени також про ті жорстокості, які завдають українському народові вороги на поневолених українських землях.

Тоді предс. І. Масний заявив зборам, що хоч товариство потерпіло фінансово через слабість членів, то проте не можна відмовити помочі рідному краєви. На внесок члена Н. Давискиби товариство ухвалило $30 на такі цілі: На Карпатську Україну і Світову Виставу по $10; на Рідну Школу і Просвіту у Львові по $5. Гроші вислано через Обєднання.

П. Мороз.

ЕМБРИДЖ, ПА.

На Карпатську Україну.

Братство св. о. Николая, від. 276 У. Н. С. переслало через Обєднання $14.10, що прийшли з гостини згаданого братства. Гроші призначені на Карпатську Україну.

Мих. Фук, секр

На народні цілі.

Ром, Н. Й. — Гром. О. Ґадз переслав через Обєднання на Рідну Школу $4.25, що прийшли з коляди. Зложили по $1: П. Романович, М. Данилишин; по 50 ц.: З. Фицик, М. Фалінський, І. Тичинський, І. Іваник; по 25 ц.: О. Яворський. Разом $4.25.

Ню Йорк, Н. Й. — Г. Саляк $1 на Рідну Школу. **Лівінґстон, Н. Й.** — Ольга Онуляк $1 на Карпатську Україну.

Джерзі Сити, Н. Дж. Василь Гіль $3 на Карпатську Україну, замісць вінка на могилу о. Павляка.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Сестрицтво Неп. Зачаття Пречистої Діви Марії в Джерзі Сити на горі міста, на своїх зборах 5 лютого ц. р., ухвалило вислати з каси $10 на Карпатську Україну. Гроші вислано через Обєднання.

Юстина Шмайдер, касієрка.

АЛЕНТАВН, ПА.

З забави на народні цілі.

Заходами Союзу Українок від. 40, устроєно „вечерок Андрія", на котрий кожна членкиця щось жертвувала та приготовила потраву. Коли всі засіли до стола, до спільної вечері, о. Филима розпочав вечерю молитвою. По вечері предсідниця П. Лаба сказала пару слів і попросила до слова о. Филиму, який виголосив патріотичну промову й закликав українське жіноцтво до витревалої організованої праці і жертвенности, на взір тої, що її виявила замучена ляхами Ольга Басараб. Далі йшли дуже гарні промови молодих і старших. Говорили з молоді: учителька панна Турчин і панна Климань, з хлопців — І. Попик і Р. Бохно; зо старших говорили: пані Позебанчук, диригент п. Зазворський, п. Мельничук, і п. Федорак. Далі пані Марущак жертвувала приявним великий медівник. Та гості, заїдаючи солодкий медівник, згадували про гірку долю братів у старім краю. Отож, панни Ю. Касич і панна А. Слота, роздаючи поміж гостей солодкий медівник, заразом збирали грошеві жертви на рідний край. Жертвували: М. Бобеляк $2; по $1: І. Зарудний, М. Мельничук, І. Федорак, І. Рудакевич, В. Кіцак, П. Лаба; по 50 ц.: пані П. Филима, Т. Король, М. Турчин, П. Марущак, В. Климань, Т. Савечко, Н. Худик; по 25 ц.: М. Попик, Е. Рига, К. Моло, А. Кадубець, М. Чорній, М. Коромець, А. Котик, А. Климань, М. Рудяк, К. Вітик, К. Дацік, К. Позебанчук, П. Гришко, П. Клапко, М. Турчин, С. Климань, В. Яремчук; решта дрібними. По відтягненню розходів вислано через Обєднання $15 з призначенням по половині: на визвольну боротьбу і Карпатську Україну. Накінець хор під проводом п. Зазворського відспівав кілька народніх пісень.

Параня Лаба.

ОКСФОРД, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Гром. Андрій Савран переслав через Обєднання на Рідну Школу $5, які прийшли зо збірки в братстві св. о. Николая, від. 174 У. Н. С. Зложили по $1: А. Савран, Г. Коваль, П. Коваль, Іг. Шуманський, Й. Даков.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Дар любови для Карпатської України.

Невеличке Тов. Т. Шевченка 73 від. У. Н. С., відбуло свої річні збори, навіяні подувом радісних вістей з Карпатської України, яка нараз сталась всенародним прибіжищем і буде заборолом до відбудови соборної української держави.

На зборах були приявні майже всі члени. А коли на чергу прийшла справа народна одушевлені члени щирими словами витали й тішилися тим островом вільної української землі,так, як радується подорожний чоловік досьвітною зорею, що перша засіяє на небозводі після довгої темної ночи. Приявні підчеркнули свою відданість для Неньки України одноголосною ухвалою: $50 з товариської каси на Карпатську Україну.

Одночасно вибрано комітет допомоги, якому припоручено вжити всіх можливих засобів, щоби допомогти своїм братам, які по сотках літ тяжкої ворожої неволі добились рідної влади на своїй прадідній землі.

Вибраний комітет охотно взявся до свого завдання і в короткім часі зібрав більшу скількість приходженого одіня і обуви. Ту одіж вислано 31 грудня м. р. на Карпатську Україну через Український Червоний Хрест в Ню Йорку.

Дальше, на руки допомогового комітету вплинули датки. Збірка з товариських зборів, коляд і щедрівок.

Хоч як скромний цей дар в обличчі хвилі, однак зваживши час кількалітнього безробіття, яке до дна вичерпало ощадности українського робітника, треба признати, що цей дар любови для Карпатської України подиву гідний на так малий гурток ідейних громадян.

На цей дар любови поодиноко зложили: Тов. Т. Шевченка 73 від У. Н. С. $50; А. Сидор $4; по $3: Й. К. Мартин, Д. Лободяк, Гр. Бойко, Г. Дулеба, В. Коверко, Ю. Ярема; по $2.50: Р. Ружило, Н. Пшоновський; по $2: П. Накопінський, К. Петченко, Н. Москалюк; Н. Костів $1.50; по $1: В. Сьвідер, Е. Поледворна, М. Борис, С. Сорочка, С. Чупко, І. Чорний, І. Витязь, М. Витязь, М. Журба, А. Мищишин, Ю. Сиортовський, М. Варчак, Ч.Свідерський, С. Саска, Г. Лучка, А. Дикун, Г. Болюх; по 75 ц.: О. Настасівський, С. Кипдибалюк; К. Ревуцький 55 ц.; по 50 ц.: П. Ковальчук, І. Мамчак, В. Рекрут, Ф. Лучка, К. Подедворний, М. Рак, П. Сачук, В. Облачинський, А. Шлапак, М. Лозовський; В. Крутий 35 ц.; по 25 ц.: А. Лех, М. Пашник. Разом $109.40. Розходу було $5.28. Осталу суму $104.12 вислано через Обєднання до правительства Карпатської України.

КОМІТЕТ:

І. Чорний, Д. Лободяк, Г. Бойко.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

З забави на Карпатську Україну.

З нагоди визволення частини українських земель зпід чужого ярма українці в Геркімер радісно відсвяткували 14 січня новий український рік. Найбільше причинились до того, щоб перевести цю забаву, п. М. Микитюк, та Д. Охотка. Останній походить з Великої України. Помагали також наші патріотичні фармери.

В укр. прав. церкві о. І. Шнурер виголосив відповідну проповідь, по якій заповів обід в місцевім У. Н. Домі і запросив туди всіх громадян. Приявні гарно бавились на тій забаві, були свої добрі бесідники і переведено збірку на Карпатську Україну, що дала гарну суму. Зложили: У. Н. Дім $10; Укр. Ам. Ситизен Клюб $5; по $2: Т. Янішевський, Д. Бурчицький, о. І. Шнурер, Н. Павлишин; по $1: В. Брикайло, М. Бундик, С. Закревський, М. Конікевич, В. Насипаний, П. Мельник, С. Максимів, М. Трилецький, М. Гось, М. Бурчицький, О. Ангел, М. Вівчар, М. Політило, К. Ліщинський, І. Неборачок, П. Павлусик, Л. Жавко, І. Верещак, Г. Головатий, Д. Франків, Д. Охотка, П. Курчинський, А. Тусоглани, В. Сорочак, І. Клебан, В. Гудзій, Н. Ткачів, Н. Процишин, М. Кречківський, М. Микитюк; О. Ціко 75 ц.; по 50 ц.: Е. Варещук, Д. Мерена, К. Довганюк, І. Політило, А. Плішак, Й. Наконечний, А. Осичка, А. Трицецка, Й. Сосин, А. Козяркевич, К. Луцишин; по 25 ц.: О. Макогін, З. Семенів; дрібними 10 ц. Разом зібрано $59.85. Розхід був $15.53. Лишилось $44.32, які вислано через Обєднання на Карпатську Україну.

Хай ця сума буде поличником кацапо-мадярським крикунам. І „поп Волошин", чи „безбожник Ревай", як вони їх називають не зрадники, а герої. Як довго будуть зелені Карпати, так довго їх імя в українськім народі не загине.

І. Луцишин.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

На Карпатську Україну.

Т-во ім. С. Мельничука, від. 331, на своїх річних зборах виасиґнувало зо своєї каси $10 на Карпатську Україну. Гроші переслано через Обєднання.

А. Романюк, секр

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На народні цілі $200.

Центральний Комітет Українських Національних Організацій в Елизабеті переслав через Обєднання $200, з призначенням по сто долярів: Рідній Школі і Карпатській Україні.

ПЛИВАЦЬКИЙ КОСТЮМ.

Фільмова зірка Лана Тернер презентує найновіший пливацький костюм. Критики кажуть, що він і гарно розписаний у квіти й практичний. Він зроблений з білого шовку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. Річні збори відділу 123. відбулись 22. січня ц. р. До переведення зборів був вибраний Іван Волошин, а на секретаря Василь Баран. На зборах запала ухвала, щоби устроїти цего літа вікнік. Мається виробити по доляру тікети, котрі кожний член обовязаний взяти. Дальше вибрано новий уряд на 1939 рік, до котрого ввійшли: Василь Баран, предс.; Микола Солян, заст.; Михайло Волощук, кас.; Михайло Іванців, заст.; Василь Бадан, секр.; Тома Урманець, заст.; контрольори: Михайло Дорош, Павло Байда і Тимко Назар. Збори відбуваються в кожну третю неділю по першім. Дня 19. лютого ц. р. відбудуться місячні збори в 3. годині по обіді, в тій самій гали, що і передше. Проситься, щоби члени явились на тих зборах. — Василь Бадан, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться дня 19. лютого, в годині 1., зараз по Сл. Божій, в гали церковній на вудвіл. Проситься всіх членів прийти і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Приведіть нових членів, а за те отримаєте нагороду від головного уряду. — Теодор Волощук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в неділю, 19. лютого, в гали, де звичайно, точно в годині 2. пополудні. Обовязково кожний член має явитись на зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени, як місцеві, так і позамісцеві, мають конечно явитись і вирівняти свої залеглости до каси братської і У. Н. Союзу, бо інакше будуть суспендовані. Не будьте так байдужними, щоби відкладати з місяця на місяць. Котрий буде суспендований, щоб потім не жалувався. На цих зборах буде читаний братський статут, що кожний член повинен вислухати. Принимаємо нових членів до Бр. і У. Н. Союзу без вступного. Користайте з нагоди і приводіть своїх знайомих і кревних та впишіть їх в ряди нашої славної організації, Батька-Союзу. — М. Рудий, предс.; К. Гунька, кас.; А. Іванів, секр.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (36)

В ту хвилю, в якій Том із задоволенням оглядав вулканічну гору, в кратері якої знаходилось заборонене місто Атар, до нього поспішно прибіг начальник його чорної сторожі і з поспіхом доніс: „Хлопці не хочуть іти далі. Вони залякані. Там Туен-Бака табу. Вони бояться. Там багато лиха. Вони можуть згинути і ви, пане також".

Том слухав з усмішкою цього звіту. Він знав, що чорні бояться вулканів. Але коли білі люди покажуть їм, що в цьому нема нічого надзвичайного, вони привикнуть до того. Тому він зарядив чорним, щоб розбили табор. А тимчасом він хотів сам добре оглянути околицю, та дати чорним нагоду привикнути до вулкану. Чорний відійшов, щоб виконати приказ.

Ця зупинка причинила дещо дорогого часу для Тарзана, який поспішав з усіх сил, щоб перехопити в час Тома. Та в оспіху перешкаджали йому інші члени товариства. Він мусів їх кормити. І тепер він мусів на хвилю перервати мандрівку вперед, щоб сполювати їжу. Запах антильоп відвів його дещо від гурта, якому він звелів посуватись поволі вперед.

Та це стягнуло на них нещастя. Бо, як було сказано, нетри були повні хижих звірів. І тепер отара великих малп, занюхавши подорожніх, почала нервово скупчуватись біля свого провідника і нараджуватись, що починати. Юніґо, ватажок малп, нічого не говорив, тільки мовчки слідкував бистрими очима за подорожніми. Йому потрібно було жертви для їхнього пиру.